

# ARADI KÖZLÖNY

## Előfizetési árak:

<i>Helyben házhoz hordva:</i>		<i>Vidéken postai szállítás:</i>	
Egész évre . . . 12 frt	Egész évre . . . 14 frt	Fél évre . . . 7 „	Fél évre . . . 7 „
Negyed évre . . . 3 „	Negyed évre . . . 3.50	Egy órára . . . 1 „	Egy órára . . . 1.20

## Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, főut. 51. sz. a. hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok küldendők.

**Hirdetések díja:**  
 Hat h. petit sor egyszer . . . 8 kr. Bélyegz. külön . . . 30 kr  
 Minden következéskor . . . 6 „ Nviltér sora . . . 20 %

## Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szerkesztési részét illető közlemények intézendők. Bérmentesen leveleket csak ismert kézzel fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

## Mit akar az Apponyi?

Arad, május 29.

Jóllehet, hogy — egészséges közéletünk szerencséjére — mindig kevesebb lesz azok száma, kik Apponyit liberálisnak vagy általában csak államférfiúnak, esetleg csak magyarnak, vagy legalább komoly embernek tartják, mindamelllett még mindig akadnak a fekete sajtó hazudozásai által becsapott jóhiszemű lelkek, a kik a hirhedt izgató fenntartásokkal és kibuvókkal spekeltek megnyilatkozásai, gyanus szövetkezései, közjogi állapotaink ellen való oktalán és czélnélküli lázításai mögött a közönséges észjárás által föl nem érthető valami magasabb politikai bölcseséget vélnek rejleni.

Ezen gyanus politikai erkölcsökben leledző, ép oly ambiciózus mint veszedelmes agitátornak végleges leálczázásánál alig lehet hazafiasabb dolgot mivelní, és hizelgünk magunknak azzal, hogy olvasóinkat állításaink reálitása felől ez ideig is tulong-tul meggyőztük.

Legujabban ismét van alkalmunk az Apponyi politikai individualitását alkotó attributumok közül egyet bemutatni, mely annyira hozzá illik, annyira megvilágítja egész lényének titokba burkolt sötét hátterét, hogy mulasztanánk, ha a jövő e nagyreményű emberére rá villanó emetükörcből nem recipiálnók az érdekes és mindenek fölött tanuságos képet.

A helyzet kulcsát tudvalevőleg a főrendiház magatartása képezi. Magyarországon ugyanis odajutottunk, hogy az erő- és gazdagságtól duzzadó köztársaságosodás, az alig álmodott magasfokú haladás tudományok és művészetek terén, a nép minden rétegét átható általános óhaj a modern államélet követelményeit képező reformok után . . . az egészséges fejlődés összes feltételei mind elégtelenek ahhoz, hogy magyar nemzeti létünk alkotmányos épületét betetőzzük, és pedig azért elégtelenek, mert elmaradott és elavult közjogunk még a középkorból néhány főpap- és főúrnak oly jogot tartott fenn, melylyel ezek a törvényhozás menetét — még akkor is, ha király és nemzet egyetért — megakadályozhatják.

Igy volt ez a szabadságharcz előtti 25 éves alkotmányos küzdelemben, s ide akarják a papok és mágnások a viszonyokat fejleszteni a koronázás után letelt 25 éves alkotmányos élet után.

Beszélhet akárki akármit az abszolutisztikus Ferencz császárról, Metternichről, a kamarilláról, azért a történet mégis be fogja igazolni, hogy mind e tényezők meg nem akadályozhatták volna a magyar közélet alkotmányos és békés fejlődését, ha éppen a magyar főúrirend közbe nem lép és segítségére nem siet a Róma felől jövő ultramontán és

Bécs felől indított reakzionárius befolyásoknak.

A magyar felsőház, a főpapság és főnemesség akadályozták meg a magyar nemzetet abban, hogy az alkotmányon elkövetett sérelmeket orvosolhassa, hogy papiron levő jogait érvényesíthesse, hogy nyelvének a közigazgatás és közoktatás terén a megillető helyet biztosíthassa, hogy közigazgatási és kulturális intézményeit fejleszthesse, hogy modern és szabad nemzeté leendő átalakulását a jobbagység felszabadítása és a jogegyenlőség keresztülvitele által megvalósítsa. Ők állottak a nemzet és a korona közé; ők növesztették meg Bécs erőszakoskodó önbizalmát Magyarország ellen s ők idézték elő a ki nem elégitett nemzeti aspirációk olyszerü feltorlódását, mely szükségkép kitörésre vezetett. Nem a Metternichek, hanem az Apponyi Györgyök az okai a 48. évben kitört gyászos polgárháborúnak.

És most ismét hasonló szerepkört követel magának ugyanaz a főrendiház, ugyanazok a papok és főúrok, a kik a római ultramontanizmust és a bécsi, aulikus reakciót akarják a nemzeti törvényhozás szuverenitása fölé emelni.

A magyar nemzet művelt és hivatott közvéleménye felháborodva támad e törekvések ellen; minden igaz magyar hazafi érzi, tudja, hogy az idegen érdekek és befolyásokkal szolidaritásban álló főpapság és olygarchia ismét beláthatatlan válságok felé hajtja a nemzet ügyeit, hogy képes a fáradságos munkásság hosszú lusztrémai alatt a nép millió által szerzett vívmányokat kockára tenni, mert jobban szereti Rómát a hazájánál, a pápát a királyánál, előítéletét a nemzeti fejlődés föltételeit képező szabadelvű reformoknál.

Minden igaz magyar hazafi érzi és tudja, hogy azon viszonyoknak, melyek a főrendiházat illetően szereplésre képesítik, nem szabad tovább tennállaniok, hogy ezen főrendiháznak okvetlenül és haladéktalanul reformáltatnia kell. Minden igaz magyar és hazafi érzi és tudja ezt, csak Apponyi Albert gróf nem tudja és nem érzi, miért? mert ő nem igaz, nem magyar és nem hazafi.

Azt mondotta Apponyi egyik legutóbbi nyilatkozatában, hogy a főrendiház reformját nem tartja időszereűnek. Lehetett-e tőle egyebet várni? Hiszen az ultramontán papság és a reakzionárius olygarchiában van minden reménye, mert azok részéről reméli, hogy a kormányt az üdvös munkásságban megakadályozván, azt lemondásra kényszerítik.

Nem, Apponyitól nem lehetett egyebet várni, minthogy a főrendiházi reakció pártjára lép a nemzeti közvélemény ellen. De valamit mégis lehetett volna elvárni Apponyitól, azt t. i., hogy a közönséges malom alatti poli-

tikusok igitte alacsonyítsa le magát.

Pedig ezt tette. A napokban ugyanis a politikai harangöntők legköznapiabb fajtája a napi sajtóban azt a kombinációt kolportálta, hogy ha az angol főrendiház háromszor egymásután visszautasítaná Gladstone hazaáruló javaslatát Nagybrittania szétdarabolásáról, akkor az alsóház feloszlattatnék és az új választások után, ha Gladstone ismét megtartaná a többséget, engedné a főrendiház javaslatainak törvényerőre emelkedését.

Ezt a kacsa számba menő „on-dit” olvasta Apponyi is, és midőn legutóbb a véleményét kérdezte valaki a felsőház magatartásáról, azt a nézetét kockáztatta, hogyha a szabadelvű reformokat a főrendiház Róma és Bécs kedvéért háromszor visszautasítja, akkor — a főrendiház helyett — az alsóházat kell szétkergetni.

Komolyan ezt mondta; pedig neki kellene legjobban tudnia, hogy 10—15-ször is visszautasította Apponyi György idejében a főrendiház a rendek javaslatait, s még sem oszlatták emiatt utóbbiakat széjjel. A magyar közjog ezt az új theoriát, mely igazán becsületesre válik Apponyinak, nem ismeri. Hát ezután már azon faktorok közé, melyek az alsóház szétosztását előidézhetik, a főrendiház nem tetszése is közé soroztassék? hát ezután a nemzet és az ő képviselőit, mely maga is szuverén, egy pár főpap és mágnásból álló korporáció fölébe helyeztessek? S aztán ha az ujonnan választott képviselőház — fenntartván törvényjavaslatait — a főrendiháztól negyedyszer is visszautasították, mi lenne akkor? Garantirozza Apponyi, hogy ez nem fog megtörténni, miután oly bátran ajánlja, hogy a harmadszori visszautasításra menjen haza a képviselőház, hogy további magatartása iránt papjait, oláhjait és tótjait megkerdezze; mert hisz a magyar ember az ő 100 egynehány municzipiuma által már ismételtlen nyilatkozott?

Borzasztó kép tárul a hazája belbékeje- és nyugalmaért aggódó hazafi előtt, ha elgondolja egy oly képviselőválasztási hadjárat izgalmait, melyek az egyházpolitikai törvényjavaslatok beterjesztése után, de azok törvényerőre emelkedése előtt indítottatának meg! Bizonyos, hogy rettenetes izgatás, lázítás, felfordulás kapna lábra az egész országban; bizonyos, hogy az Apponyi-párt megint nem jutna többségre, bizonyos, hogy Apponyi mind ezt jól tudja. S hogy mégis kívánja ezt a felfordulást, ezt a tatárjárást, ennek az az oka, mert azt reméli, hogy ily viszonyok, ily viharok között senki nem maradhat meg a kormányon; hogy akkor jön Ő, a jövő embere. Szomorú jövő, melynek ilyen az embere!





gel el kezdtek hajtogatni a pálinkás kupiczákat, s az eredmény lett, hogy mindketten jól beruhtak. Erre aztán elindultak, a — templomba. Már utközben is szóváltásba elegyedtek, mire azonban a templomig értek, az elmentétek annyira élesekékké váltak, hogy karhatalommal kellett dönteni. Így történt azután, hogy a mise alatt, a templomban kezdtek verekedni az ajtatos hívők nagy megbotránkozására. A rendőrség szétválasztotta az ünneprontókat, kik azért a kis ünnepi pálinkáért még alighanem a törvénytörés elé fognak kerülni.

— Szabad ég alatt. Közeledik a kánikula, s ezzel együtt a kávéházi közönség is a szabadba kívánczik. A kávések már felépítették kioszkjaikat, melyeknek legnagyobb része azonban szűknek bizonyult. Tegnap Singer Bertalan, a „Fiume“ kávéház tulajdonosa folyamodott a városhoz az iránt, hogy kioszkját megnagyobbíthassa.

— Adomány. Weitzer János waggongyári igazgató a polgári jótékony négyesületnek 100 frtot adományozott, mely szép tetéért az egyesület köszönetét fejezi ki.

— Zászlószentelés. Szent-Annáról írja levelezőnk: Lélekemelő ünnepélyt ült a gyermekvilág és velők az egész község. Szilbereisz Simon iskolaszéki elnök és Akermann Jakab előkelő polgár az iskolás fiúk részére piros, a leányok részére fehér brocat selyem zászlókat adományoztak, azoknak felszentelési ünnepélye folyt le a Szent-Háromság előtt tartott zenés mise után, mit Orth József esperes pontifikált. Reggel 9 órakor harsogó zeneszó mellett Novák Felix káplán rendezése és vezetése mellett vonult a 900 iskolás gyermek az új zászlók alatt a központi iskola nagy udvarára, hol az új zászlókat Adelman Mariska, Varjassy Aranka, Kreidler Róza, Hillier Irma, Akermann Katalin, Márton Róza, Adelman Olga, Silbereisz Jozefa, Szilbereisz Janka, Szilbereisz Kata, Gantner Paula, Kintzig Piroksa, Raubauer Mari, Akermann Róza, Szabó Juliska és Hübner Vilma koszorus leánykák vették körül. Hillier Jakab igazgató méltatta a nap jelentőségét, megmagyarázva a zászló jelentőségét, buzdítva a gyermekvilágot a tanulásra, a valóságokra és hazaszeretetre. Innen a Szt. Háromság elé vonultak, hol Novák Felix káplán tartotta a szent beszédet. A nagy mise végével felszenteltettek a zászlók és következett a szegbeverés. Az egyház nevében Orth József esperes, a király nevében Bleicziffer József, a főispán nevében Zorád jegyző, a főszolgabíró nevében Varjassy János, a község nevében a bírósági iskola nevében Hillier Jakab igazgató szegvertek be. A szentelési ünnepély után büszkén emelték magasra az iskola új zászlóját a kis Varjassy Géza és Brász Miklós tanulók. A templom szentélyében helyeztettek el a zászlók. A sok száz gyermekarczon ült mosoly a közlakosság elismerése szolgáljon jutalmul a nagylelkű adakozóknak, ebből vegye ki részét Novák Felix káplán is, ki fáradhatatlanul buzgalkodott az ünnepély sikeréért.

— Ki a legény a csárdában? Az ó-szent-annai első és utolsó bandát, Berlán Peti fogadták a Bugy testvérek, hogy vasárnap a szokott táncz helyen nekik muzsikáljon. Az ifju Reményi-jelölt azonban időközben kedvezőbb szerződést kapott, így Szellezán Mitru és Drág Mitrunak játszott az említett napon. A testvérek beállították az ellenfelek táborába, de veszükre, mert azok olyan alaposan helybenhagyták őket, hogy vagy husz napig gondolkozhatnak rajta az ágyban, ki a legény a csárdában?

— Republikánus vér. Valahonnan Franciaországból szakadt ide Chambré János, jelenleg sándorházi illetőségű egyén, s állott be hetesen az — „Arany-Kulcs“-ba. Hivatásának mindenha magaslaton állott, s hiven teljesítette gazdája legtitkosabb kívánalmait is. Vasárnap azonban kitört belőle a republikánus vér, s eget, illetve — teli erszényt követelt. Ez utóbbit takarítás közben fődözte ki, és pedig 130 frtnyi tartalommal. Hogy azonban minden feltűnés nélkül léphessen el, várt, míg valami megbízatást kap, mi meg is történt. A gazda elküldte fűszerekért, s ő elment — örökre, magával vive, úgy a fü-

szernek az árát, mint a teli bukszának tartalmát. A rendőrség — nyomozza.

— Nyilvános köszönet. Az aradi állami középiskola szépen sikerült majálisának lezajlása után a rendezőség hálás köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik ezen vidám ünnepély sikerének eléréséhez s ez által az ifjuság örömeinek fokozásához részint szíves támogatásaikkal, részint ajándékokkal, részint pedig pénzadományokkal is hozzájárulni sziveskedtek. Első sorban köszönet illeti Schwob Sándor kir. főerdész urat, szíves tanácsaiért és buzgó támogatásaiért; különös köszönetet kell kifejeznünk özv. Andrénynyi Kálmáné uró nagyságának, ki ez évben is mint eddig, közel harmadfél hektoliter finom bort ajándékozott az ifjuságnak, úgy szintén Elester Armin, Dományi József lovag, Winter Adolf dr. ifj. Kristyó János lovag, Péterffy Antal, Szathmáry Gy. alispán urak és sok mások a kiküldött boradományokért fogadják hálás köszönetünket. Meleg köszönettel tartozunk még ifj. Kristyóri János urnak azért is, hogy az általa szállított sütemények árából 6 frt 50 krral volt szíves költségeink fedezéséhez járulni. A rendezőség.

— Apró hírek. Mikalának nyulra éhezett Niai Péra és Ruzsa Petru. Kimentek hát a község mellett levő Acs-szigetre s ott botokkal mintegy 16 nyulat agyonverték. Feljelentették őket a szolgabírósnak. — Mene sról, Zubor Gyula aradi lakos szőlőjéből 194 db szőlő-ajtványt loptak el. A vizsgálat során kiderült, hogy Popa Niklój volt a nagy távolítok, kit munkájában Popa Petru, Danila Tódnor, Tatár Mihály és Begyelo Juon segítettek elő. Az ügy áttétetett a járásbíróshoz. — Az arad városi polgári fiu-, valamint az ellemi iskolákban szükséges üvegezési munkálatokra június hó 12-én tartják meg az árlejtést. — Arad rohamosan épül. Ujjabban Káplár Zsófia és Wágner Antal kaptak földszintes ház építésére engedélyt. Az egyik épület a Lipót-utczában, a másik a Radnai-uton lesz. — Az alsó-marosparti telkekre vonatkozólag Arad város gazdasági széke megtartotta az árverést és pedig fényes eredménnyel a kiküldés ár négyszögölenként 10 frt, volt, s Muntian Aurél 17 frtért vette meg.

## Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság földbirtokokra és házakra

15, 20, 25, 30, 35, 40, 45 és 50 év alatt törlesztendő

amortisationalis kölcsönöket ad,

vagy fönnálló kölcsönöket konvertál a legmáltányosabb feltételek mellett. Mindenemű felvilágosítás az intézeti helyiségben (Arad, Fő-ut, aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában) nyerhető.

417 2—50

Az igazgatóság.

## H y m e n.

Mende Manó dr, kör orvos vasárnap tartotta esküvőjét az aradi izr. imaházban Rosenbergné S. dr főrabbi bájós és szellemi lányával Ella kisasszonnyal. Az esketést maga az örömapa, Rosenbergné főrabbi végezte, mely után ékesen, szíve mélyéből vett szavakkal adott jó tanácsokat az ifju párnak. Koszorus párok voltak: Leopold Regina és Jónás Gyula, Deutsch Piroksa és Leopold Zsigmond, Scherz Ella és Földes Antal, Mende Szida és Deutsch Fülöp, Berger Klára és Lov Gyula. Az esketésre az imaház zsufolásig megtelt közönséggel.

Mészáros Lázár, az aradi és csanádi egyesült vasutak derék, fiatal tisztviselője ma esküszik örök hűséget M.-Kovács háznő özv. Kristyó Zoltánné kedves és bájós leányának, Margit kisasszonnyal. Násznagyok Kovér Endre és Lorincz András birtokosok lesznek.

## Egyletek, Társulatok.

(\*) A pécskai tűzoltóegylet vasárnap tartotta meg Várhelyi Géza főszolgabíró elnöklété alatt tisztújító-közgyűlést a következő eredménnyel. Főparancsnok: Isso-

kutz Marcel dr. Alparancsnok: Róth Ede. Pénztárnok Dojcsák János. Szertárnok: Burger Jakab. Jegyző: Leitner István. A közgyűlés az alapszabályok kidolgozására Issokutz Marcel dr elnöklété alatt Róth Ede, Eliás Simon, Turcsy Nándor, Rakits György és Endreffy Lajos tagokból álló bizottságot küldötté ki, a mely már legközelebb előterjeszti az alapszabály-tervezetet.

## Tanügy.

Vizsgák a főreáliskolában.

Az évzáró vizsgák sorrendje az aradi állami főreáliskolában a következőleg lett megállapítva:

Június 13-án a hittanból, és pedig az V—VII. osztály rom. kath., V—VIII. oszt. izraelita és mind a 8 osztályból a református, lutheránus és gör. kel. román és szerb tanulók vizsgálja.

14-én d. e. hittanvizsgálja a III. és IV. oszt. rom. kath. és izr. növendékeknek; d. u. folytatólag hittanvizsgálja az I. és II. osztályu római katolikus és izraelita növendékeknek.

15-én d. e. I. és II. osztály a nyelvekből; d. u. VI. osztály a reáliákból.

16-án d. e. I. oszt. a reáliákból, VII. oszt. a francia és német nyelvből, VI. oszt. magyar nyelv és történelemből.

17-én d. e. II. oszt. a reáliákból, V. oszt. a francia és német nyelvből, VII. oszt. a magyar nyelv és történelemből; d. u. V. és VII. oszt. a latinból.

19-én d. e. III. oszt. nyelvek- és történelemből, VII. oszt. a reáliákból.

20-án d. e. V. oszt. a reáliákból.

21-én d. e. V. osztály a magyar nyelv- és történelemből, a VI-ik osztály a reáliákból; d. u. írásbeli magánvizsgálatok.

22-én d. e. IV. oszt. a nyelvekből, III. oszt. a reáliákból; d. u. írásbeli magán vizsgálatok.

23-án d. e. szóbeli magánvizsgálatok, I—IV. oszt. torna.

24-én d. u. V—VII. oszt. torna.

28-án d. e. záró-ünnep.

29-én d. e. „Te deum“ és a bizonyítványok kiosztása.

A vizsgák a fennebb elsorolt napokon, napokon reggel 8, és délután 2 órakor kezdődnek.

A kir. főgimnázium vizsgái szintén a jövő hó 13-án veszik kezdetüket a hittani vizsgálatokkal, a sorrend azonban még nincs megállapítva.

## Mulatságok.

Június 1. Az aradi hadász- és hadastyán-egylet júniálisa. (Csálai erdő.)

Június 4. A magyarvárosi asztaltársaság júniálisa (Csálai erdő.)

(=) A Kölcsey-dalkör hangversenye. Városunknak ez ifju, de máris virágzó dalköre, mely nem egyszer mutatta már meg képzettségét, életrevalóságát, nagyszabásu hangverseny rendezését határozta el. A módzatok megbeszélésére vasárnap délelőtt összegyűltek a dalkör tagjai ifj. Lócs Rezső elnöklété alatt, s azokból ítélve az ünnepély rendkívül fényesnek ígérkezik. A városliget ezen alkalmalmmal el lesz zárva, s a délután folyamán a katonazenekar fog válogatott műsorrall hangversenyezni. Este a pazarul kivilágított liget vendéglőjében kezdetét veszi a zeneestély, melyen Aradváros műkedvelő hölgyei közül többen, azonkívül a dalkör tagjai lépnek fel. A hangversenyt táncmulatság és pedig fölülte kedélyesnek ígérkező táncmulatság követi. Ha még eláruljuk azt, hogy az ünnepély tisztája jövedelme a tanítók segélyalapja javára fordittatik, mindent elmondunk a — siker érdekében.

= **Dalstély a városligetben.** Az aradi dal-egylet hangversenynyel egybekötött tavaszi táncvizsgálma vasárnap éjjel folyt le a városligeti vendéglő pazarul díszített és zsúfolásig megtelt termében. A dalárok árvaleányhajas kalappal zászló alatt délután 6 órakor vonultak ki zenészóval **Zemplényi Sándor** egyleti elnök lakásáról a ligetbe. A liget este fényában uszott s alig győzte befogadni a kiözönlött közönséget. Mikor a bálanya, **Zemplényi Sándorné** a terembe lépett, a zenekar tust húzott s a rendezőség egy pompás virágbokrétával lepte meg. A derék dalárok a választékos műsor minden számát **Nagy Sándor** ügyes vezetése alatt szépen szabatosan énekeltek. Volt is részük a tapsban. A közönség alig győzött vele betelni. Hangverseny után kivilágos kivrattig tartó kedélyes táncvizigalom volt, melyen ott volt a fél város. Az első négyest 160 pár tánczolta.

A jelenvoltak hézagos névsorát a következőkben adjuk.

**Leányok:** Mannher k. a., Borhegyi Anna, Bukó Juliska, Halota Mariska, Krebsz Gizella (Uj-Arad), Andrassy nővérek, Gartner nővérek, Goldstein Róza, Varga Terike, Frank Helén, Nagy Ilonka, Ditrich Paula, Olekszits Lina, Fréder Mariska, Jäger Katicza, Stieglitz Eleonora, Melchner Mariska, Brucker Mariska, Csejtey Katicza, Medgyaszay Nina, Bogarassy Mariska, Neuman Juliska, Sommerleitner Erzsike, Albusztin Anna, Kuhn Róza (Lippa), Engl Fanny, Erbeszker nővérek, Szalai Etelka, Tóth Etelka, Kopasz Jolán, Péter Klotild, Szűcs Mariska, Grünvald Katicza, Step Katicza, Adamovszky Ika, Lakatos Mariska, Hessz Mariska, Kenderessy nővérek, Világosi Janka, Hamedli Mariska, Havetits k. a., Kräusz Gizella, Varga Jolán, Vidovics Giza, Kelemen Róza sat.

**A szonók:** Zemlényi Sándorné (báli patronesse), Tóth Mihályné, Nagy Sándorné, Borhegyi Józsefné, Striberny Jánosné, Varga Józsefné, Varga Jánosné, Brezovics Jánosné, Glück Jakabné, Csatlós Józsefné, Goldsteinné, Czakóné, Bukó Istvánné, Jäger Jánosné, Rusz Sándorné, Brattar Józsefné, Stiglitz Károlyné, Melchner Józsefné, Krebsz Gyuláné (Uj-Arad), Poppé Albertné, Neumann Istvánné, Halota Jánosné, Bruckné, Sonnleiterné, Engl Jakabné, Knizse Imréné, öz. Zsirosné, Erbeszkern Jánosné, Kovács Jánosné, Porczán Lajosné, öz. Beck Antalné, Zavadóvics Jánosné, Szalay Józsefné, Kaiser Lipótné, Schöpf Józsefné, Pecz Kálmánné, Fejér Gyuláné, Ritt Alajosné, Blaha Károlyné, Kocsi Ferenczné, Schön Móréné, Kristóf Györgyné, Susa Lajosné, Halota Józsefné, Stepp Mihályné, stb.

(=) **Az aradi hadász és hadastyán egyletek** közös zenekaruk felszerelési alapja javára június hó 1-én a családi erdőben zártkörű majális rendeznek, a melyre a meghívók már szétküldettek. A kivonulás reggel 7 órakor történik az egyletek közös zenekarával. Délután 3 órakor kezdődik a táncz, melyhez egy cigányzenekar is fog talpalá valót szolgáltatni. A hadastyán-hadász multságok a leglátogatottabb nyári vigalmak szoktak lenni, a fényes siker az idén sem maradhat el.

### Színház, irodalom és művészet.

\* **Ködfátyolképek a színházban.** Vasárnap este mutatta be magát **Albusz** tanár első ízben látványosságaival. A professor úgy az anyagi, mint az erkölcsi sikerrel teljesen meg lehet elégedve, amennyiben a telt színház tetszését mindenképpen megnyerte. Ugy a Nordenskiöld-féle utazás, valamint a nagyobb városok részletei szépek voltak, csak a „melodramatikus” zenekiséret ne lett volna olyan fatalisan neveltséges! Végsőnek a király arczképe jelent meg a közönség előtt egy rózsakoszoru közepében, mire hosszantartó, lelkes éljenzés és taps zugott fel mindenfelől. Tegnapi este ismét telt ház volt, s ma remélhetőleg ismét az lesz.

\* **A „Magyar Nők Lapja”** című szépirodalmi képes csatládi hetilap szerkesztését Gerő Viktor és dr. Koltai tanárok vették át. E

két név elég biztosítékot nyújt arra, hogy e, sokszor tulajdonost és szerkesztőt cserélő lap végre oly kezekre került, hol megállapodik. Az új szerkesztők azon lesznek, hogy a lap színvonalát mindinkább emeljék és számról-számról szebb és jobb dolgokat közöljenek. Fáradságos munkálkodásukban az ironak egész gárdája támogatja őket szépirodalmi műveikkel. Melegen ajánljuk a jelesen szerkesztett képes hetilapot t. olvasóink figyelmébe.

\* **Ifj. Nagel Ottó** könyvkereskedésében Budapest, Muzeumkörút megjelent **K. No. r. Alajos „Önügyvéd”**-jének 2-ik füzeté, mely úgy tartalmának gazdagsága, mint kiállítás csinosága által tűnik fel. 2-ik füzet a közös kormányhatóságok felsorolása mellett ismerteti a közös hadügyminiszterium hatáskörét, a közös állami számvevőszék felállításának és a kabineti iroda működési körét. Ezután a szerző áttér a törvényhatóságok ismertetésére, felsorolja a megyei törvényhatósági joggal ruházott városi törvényhatóságokat, ezek jogi természetét, szervezetét, a törvényhatósági bizottság szervezetét és hatáskörét, a közigazgatási bizottságot és teendőit mint fegyelmi hatóságnak, viszonyát az államhoz és törvényhatóságához, tagjainak kötelezettségét és felelősségét; az árvaszék hatáskörét; ismerteti a főügyész, törvényhatósági közlegeknek, az alispánok, jegyzőknek, a polgármesternek teendőit, a törvényhatóságok különös jogait, a megyei pótadók kivételét tekintében; a bizottsági tagok felelősségét, és a fegyelmi eljárás szabályait. A községek című cikkben a községek jogtermészetének előadása mellett ismerteti a községek hatáskörét; a községi képviselőtestületnek, községi előjárásnak szervezetét, az előjárás felelősségét, a fegyelmi községi háztartás és községi adók kivételének, pénzügyi kezelés és számvétel szabályait, valamint a községek átalakításának módját. A III-ik fejezet a bírói hatalmat tárgyalja, nevezetesen felsorolja az első folyamodásu bíróságokat, ismerteti a kir. járásbíróknak szervezetét, hatáskörét; a kir. törvényszékek szervezetét és hatáskörét, különösen a kir. törvényszékek hatáskörét sajtó ügyekben, bányaugyekben: a fumei kir. kereskedelmi és váltó-törvényszék szervezetét és hatáskörét, a községi bíraskodást, felsorolja az ügybírókat, kivételes bíróságokat és a különleges bíróságok közül ismerteti az osztrák m. bank választott bíróságának szervezetét és hatáskörét. A 2-ik füzet tartalmának gazdagsága még inkább ajánlatóbbá teszi e munkát. Az „Önügyvéd” kapható füzetenként, egy-egy füzet 30 kr. Előfizetés útján 9 füzet 2.70, 18 füzet 5.40.

### Törvényték.

#### Az „Aradi Közlöny” sajtópöre.

— Két újságíró a vádlottak padján. —

A nagyváradi esküdtzék erősen hozzá fogott a restancziák feldolgozásához. Egy héten két sajtóügyet morzszolt le, jobban mondvá hármát, mert a szombati proccesszus két pört markolt együvé.

A csütörtöki esküdtzék verdiktje után az a föltevés keletkezett, hogy mert az első ítélet fölmentő volt, a nagyváradi esküdtzék jövőre is mindig pardont fog osztogatni. Ezt a vélekedést azonban leczáfolta a tegnapi verdikt, mely egyszerre két újságíróra mondotta ki a vétkeket. Az ügy nem tartozott a szenzációs pörök közé. Két hirlap úgy került a proccessusba, mint Pilátus a Credó-ba. Valami zsendári jelentés után jóhiszeműleg, de egy kissé erős fantáziával megirtak egy vidéki hírt az aradi újságba. A csendőri eset tulajdonkép az volt, hogy egy aradmegyei oláh paraszt, **Sztán Petru** valami zászlót akart kivinni a templomból egy temetésre, emiatt kollízióba jött valami templomi szolgálóval. Ez a tény mint szenzációs templomrablás jelent meg a lapokban.

Sztán Petru erre becsületét kereste **Verner** (Vetési) Lászlón, az „Aradi Közlöny” és **Ujlaki Antal** az „Alföld” volt munkatársán. Sztán képviselőjében dr. Fényes Kálmán, aradi ügyvéd vádolta meg a váradi esküdtzék előtt a két hirlapírót, akik

közül **Vernert dr. Gyémánt Jenő**, a nagyváradi ügyvédi kar fiatal, kiváló tagja védte, erős jogászi elméjével, **Ujlakit pedig Barabás Béla** dr., az ismert aradi kriminalista. Daczára a hatáson védelmeknek, mindkét újságíróra kimondta az esküdtzék a vétkeket.

A tárgyalás megkezdése előtt **Sztán** **Petru** jogi képviselője, **Fényes Kálmán** dr. békülést ajánlott azon esetre, ha az inkriminált cikkek szerzői sajnálkozásukat fejezik ki az eset felett. Ez azonban sikertelen maradt.

Az esküdtzék megalakulása s a vádbeszéd után **Gyémánt Jenő** dr., a nagyváradi ügyvédi kar rokonszenves, ambiciózus tagja terjesztette elő gondosan elkészített véleményét. Nyugodtan, higgadtan és tárgyilagossan, de mindazonáltal emelkedett szellemben beszélt.

Hivatkozott **Verner László** kötelességtudó zsurnalisztikai muljára, ki az inkriminált cikket mint hatásszerű zsurnaliszta nem privát érdekből írta.

Ezután **Barabás Béla** dr. mondott védenoze, **Ujlaki Antal** mellett sikerült védbeszédet.

Rámutat arra, hogy a Sz.-Csigerd községben három **Sztán Petru** is él, mégis az egy vette magára a dolgot. Erről észbe jut neki az az adoma, midőn a vasuti állomásnál azt kiáltotta valaki: „Herr Meyer!” Egy ur kidugta a fejét s abban a percben hatalmasan poton vágta, mikor aztán panaszkodott, kérdezték tőle, hát maga az a Meyer. Nem, hát akkor mért dugta ki a fejét, ha nem az? — Nos hát mért dugta ki a fejét Sztán Petru, ha nem ő az a „Herr Meyer?” (Derültég) Kéri, hogy tekintsek védenoze cselekményében a jóhiszeműséget, s mentsek fel őt.

**Fényes Kálmán** dr. azt az adomát, mit **Barabás** elmondott, kiegészíti. „Herr Meyer” megkapta a pofont, de nem kapta meg azt, aki adta. De az ő „Herr Meyer”-je, t. i. Sztán Petru mindenekelőtt megkapta, akik nekik a pofonokat adták. (Nagy derültég.) A hirlapirodalom nevével ez esetben nem lehet takarozni, mert éppen a hirlapirodalom magasabb érdeke kívánja, hogy az alaptalan közlemények büntetésüket elvegyék. Ha szándékosan volna a cselekményben, akkor nem azt kérné az esküdtektől, hogy büntessék meg a hallatlan zsurnalisztikai könnyelműséget, de azt, hogy büntessék meg a hallatlan rosszakaratot. Így csak legenyhébb büntetés kiszabását kéri.

A duplikák elhangzása után az esküdtzék tanácskozára vonult vissza, mely után a verdiktet következőleg hozták meg:

#### I. Verner László ranezve:

1. Foglaltatik-e az „Aradi Közlöny” 1892. május 3-iki számában megjelent közleményben magánvádló sérelmére elkövetett rágalom?

9 igen, 3 nem.

2. Foglaltatik-e abban becsületsértés?

10 igen, 2 nem.

3. Verner László szerzője-e az inkriminált közleménynek?

12 igen.

4. Vétkes-e Verner László a rágalmazás vétségében?

6 igen, 6 nem.

5. Vétkes-e a becsületsértés vétségében?

7 igen, 5 nem.

#### II. Ujlaki Antal ranezve:

1. Foglaltatik-e az „Alföld” május 3-iki számában megjelent közleményben rágalom?

11 igen, 1 nem.

2. Foglaltatik-e abban becsületsértés?

11 igen, 1 nem.

3. Ujlaki Antal szerzője-e az inkriminált közleménynek?

12 igen.

4. Vétkes-e Ujlaki Antal a rágalmazás vétségében?

7 igen, 5 nem.

5. Vétkes-e a becsületsértés vétségében?

8 igen, 4 nem.





# Kárpitos és diszítő

# STEIGER WALD A.

Butorgyáros Aradon.

BUTORRAKTAR:  
ANDRÁSSY-TÉR 15. SZÁM.

BÜTORGYÁR:  
P. VÁLASZTÓ U. 32. SZ.

Ajánlom dúsan felszerelt raktáromat

**szalon, ebédlő és hálószobákból,**

ugyszintén a legizlésteljesebb

**kárpitos bútoraimat,**

különösen a **minden versenyt kizáró** úgy **hazai,** mint **ame-  
rikai dió** és **tölgyfából** készült bútoraimat.

Elfogadok mindennemű megrendelést teljes lakberendezésekre  
minden stülü kivitelben

**előnyös feltételek és olcsó árak mellett.**

— Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek. —

243. 9-10.

6016 | 893. sz.

## Birtokeladási árverési hirdetmény.

Alólirt kir. jószágigazgatóság részéről közhírré tétetik, hogy az alább egyenkint megnevezett földek és épületek örökáron leendő eladása végett az alább kitüntetett helyeken és időben írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános árverés fog tartatni.

Bánatpénzül 10% teendő le a szóbeli és írásbeli zárt ajánlatnál, mely utóbbi szabályosan szerkesztendő s 50 kros bélyeggel ellátva az árverés megkezdéseig az árverező bizottsághoz benyújtandó és kijelentendő, hogy versenyző az eladási árverési általános s részletes feltételeket — melyeket is különben aláírni köteles — ismeri és azoknak magát fel-tétlenül aláveti.

Az árverési feltételek a kir. jószágigazgatóságnál, Apátfalva községnél és a kerületi ispánságoknál megtekinthetők.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el még az esetben sem, ha azok egy újabb árverés esetére kitételezőleg fenntartatnak is.

Az eladások a következő helyeken és időben fognak megtartatni.

**I. Aradon a m. kir. jószágigazgatóságnál 1893. évi június hó 12-én d. e. 9 órakor.**

Pitvarosi korcsmaépület s beltélek 1253 □-öl 5000 frt, m.-csanádi káposztás föld 30 h. 1038 □-öl 6334 frt 60 kr, kisperegi korcsma-épület 1400 frt, m.-pécskai marosparti mészegetőhely 1 h. 30 □-öl 2210 frt, szabadhelyi korcsmaépület 800 □-öl 3640 frt, battonyai maradványföld 7 h. 1234 □-öl 2044 frt, kovácsházi volt ispáni lak s beltelke 13 h. 66 □-öl, terményföld, pótkert együtt 7696 frt 30 kr, m.-pécskai felső legelőföld 29 h. 1436 □-öl 17991 frt 20 kr, m.-pécskai alsó legelőföld 21 h. 884 □-öl 6896 frt 80 kr. m.-pécskai alsó legelőföld 36 h. 752 □-öl 11158 frt 60 kr, m.-pécskai alsó legelőföld 77 h. 1319 □-öl 19067 frt, m.-pécskai alsó legelőföld 36 h. 469 □-öl 10176 frt 60 kr, m.-pécskai alsó legelőföld 75 h. 885 □-öl 24343 frt 20 kr. kikiáltási árral.

**II. Apátfalván a község házában 1893. évi június hó 13-án d. e. 9 órakor.**

Apátfalvai kákásföld 17 hold 1552 □-öl 6840 frt, apátfalvai dézsma magtár telekből 1

sz. 675 □-öl 540 frt, apátfalvai dézsma magtár telekből 2. sz. 400 □-öl 320 frt, apátfalvai dézsma magtár telekből 3. sz. 400 □-öl 320 frt, apátfalvai dézsma magtár telekből 4. sz. 400 □-öl 320 frt, apátfalvai dézsma magtár telekből 5. sz. 400 □-öl 320 frt, apátfalvai dézsma magtár telekből 6. sz. az ide tartozó épülettel 400 □-öl 632 frt, apátfalvai dézsma magtár telekből 7. sz. 1101 □-öl 880 frt 80 kr, apátfalvai dézsma magtár és az ide tartozó 8. sz. telek 664 □-öl 13193 frt 85 kr, apátfalvai dézsma magtár telekből a 9. sz. az ottan lévő épülettel 400 □-öl 353 frt 60 kr, apátfalvai dézsma magtár telekből 10. sz. 400 □-öl 320 frt, apátfalvai dézsma magtár telekből 11. sz. 400 □-öl 320 frt, apátfalvai dézsma magtár telekből 12. sz. 400 □-öl 320 frt, apátfalvai dézsma magtár telekből 13. sz. 571 □-öl 456 frt 80 kr. apátfalvai volt tisztartói kender föld 237 □-öl 60 frt kikiáltási árral.

**III. Lippán a m. kir. kincst. ispánságnál 1893. év június hó 14-én d. e. 8 órakor.**

Lippai serbánczi gyümölcsös kert B, e. 1070 □-öl 10 frt, lippai serbánczi gyümölcsös kert B. f. 414 □-öl 16 frt, lippai háda luj Gyorgye Szirbu 1 h. 150 □-öl 370 frt, lippai gyungyuk kaszálló H. 2 h. 898 □-öl 573 frt 20 kr, lippai koasztá poganicza 3 h. 1234 □-öl 378 frt 40 kr, lippai pótkert 12. sz. 573 □-öl 164 frt 80 kr, lippai ügyészi pótkert 618 □-öl 187 frt 60 kr, lippai ügyészi irnoki pótkert 674 □-öl 221 frt 80 kr, lippai 10 és 11. sz. pótkert 959 □-öl 308 frt, lippai volt terményföld 2 hold 670 □-öl 106 frt, lippai iváncsa 3 hold 1166 □-öl 164 frt 20 kr, lippai fűzes 3 h. 1400 □-öl 937 frt 80 kr, lippai gyungyuk 4 h. 439 □-öl 2137 frt 20 kr, lippai cserjés major föld 4 h. 1370 □-öl 418 frt 60 kr, lippai sásárok (per alatt áll) 5 h. 200 □-öl 128 frt 20 kr, lippai iváncsa iszapolás 5 h. 464 □-öl 634 frt 80 kr, lippai régi posta föld 6 h. 897 □-öl 1559 frt 40 kr, lippai volt szerződéses szőlő 8 h. 1052 □-öl 524 frt 80 kr, lippai gyileriu 12 h. 1418 □-öl 3870 frt 60 kr, lippai iváncsa rét 13 h. 348 □-öl 1804 frt, lippai gyileriu 16 h. 15 □-öl 2177 frt 40 kr, lippai drauczi föld 88 h. 572 □-öl 11062 frt 40 kr, lalasincai korcsma, istálló, szín 350 frt, lalasincai háda vilait 1320 □-öl 46 frt, lalasincai uszadék 1 h. 400 □-öl 125 frt, lalasincai hádástói 8 h. 250 □-öl 1154 frt 80 kr, lalasincai háda vilatur 10 h. 2602 frt, lalasin-

cazi háda stói 10 h. 1320 frt 40 kr, lalasincai major föld 25 h. 800 frt, lalasincai la korug 25 h. 1405 □-öl 959 frt 60 kr, lalasincai la mortarecz 52 h, 1200 □-öl 5526 frt 20 kr, lalasincai legelő 441 h. 250 □-öl 5770 frt 40 kr, lalasincai gyálu dragoj 14 h. 1200 □-öl 295 frt, pernyesti pagyina 800 □-öl 62 frt, radnai vá-ar vámjog 4060 frt 80 kr, aliosi major föld 135 h. 952 □-öl 23941 frt, aliosi volt posta-föld 68 h. 20712 frt 80 kr, berzovai liváda domnyászka 5 h. 800 □-öl 724 frt 20 kr, berzovai prund la morfák 21 h. 1231 □-öl 1386 frt 60 kr. Bulzai majorföld 1053 h. 1480 □-öl 5600 frt grossi (aradmegye) üres házhely 2 h. 40 frt 20 kr, grossi (aradm.) üres házhely 2 hold 40 frt, grossi (aradmegye) majorföld 417 h. 40 □-öl 4170 frt 20 kr, hidegkúti plop föld 879 □-öl 153 frt 80 kr. petrisi korcsma föld 14 h. 1288 frt, pozsgoi maros iszapolás 6 h, 75 □-öl 1511 frt 80 kr, szelcsovai szántó 17 h. 1296 □-öl 2728 frt 40 kr, szelcsovai majorföld 162 h. 1309 □-öl 1960 frt 40 kr, solymosi maros sziget 6 h. 800 □-öl 858 frt 80 kr, solymosi szilváskert 7 h. 420 □-öl 420 frt, vályemárei iszapolási föld 400 □-öl 436 frt vályemárei beltélek 800 □-öl 100 frt, vályemárei majorföld 7 h. 400 □-öl 1236 frt 20 kr, Zabalezi la pojtas 194 h. 800 □-öl 2334 frt kikiáltási árral.

**IV. Vajdahunyadon a m. kir. kincst. ispánságnál 1893. évi június hó 17-én d. e. 8 órakor.**

Aluni pestisele 62 h. 1230 □-öl 3300 frt, Bunyilla gyálu bunyilla 2 h. 1055 □-öl 223 frt 20 kr, govosdai egy házhely 40 frt, leleszi rumunyásza föld 224 frt, királybánya topliczaikert 253 □-öl 140 frt, Királybánya topliczai volt bányai nagy kert 3 h. 1096 □-öl 1211 frt 80 kr, dévai sörház épület 1 h. 1002 □-öl 1740 frt, dévai Csiky-féle ház 96 □-öl 8000 frt, dévai svábi utcái volt korcsma 902 frt, dévai Váradí taksás telek 320 frt, Zalasdi kaczenás nevű korcsma 2 h. 676 □-öl 600 frt, szántó-halmi korcsma 300 □-öl 800 frt, govosdai korcsma a belsőség 300 frt, kajánelli korcsma 3 h. 948 □-öl 1200 frt, szt.-királyi la margina 69 h. 1089 □-öl 5325 frt, bábolnai holtmarosmeder 71 h. 300 □-öl 610 frt. Cserbeli gyálu mázerei 844 frt 20 kr, csigmói holtmarosmeder 15 h. 630 □-öl 242 frt 40 kr, hátszegi kapitányi kert 2 h. 600 frt kikiáltási árral.

**V. Kulán a m. kir. kincst. ispánságnál 1893. évi június hó 19-én d. e. 8 órakor.**

Monostorszegi Ferencz-csatornai csárda 635 □-öl 707 frt, ó-becei Stefánovits-féle föld 8 h. 1000 □-öl 2318 frt, kulai urad. nagypincze, bognáriak és pincze feletti kaszálló 1 h. 433 □-öl 7677 frt, Torzsa pettau puszta III. számú kisbérlet 225 h. 68000 frt, ó-szivaczi magtár melletti korcsma épület 1194 □-öl 1200 frt kikiáltási árral.

**VI. Palánkán a m. kir. kincst. ispánságnál 1893. évi június hó 20-án d. e. 8 órakor.**

Ó-Palánkai zagrada erdő melletti volt erdővédlak és hozzátartozó föld 6 h. 1462 □-öl 3600 frt, doroszlói korcsma épület 548 □-öl 2000 frt, németpalánkai hetivásár vámjog 15908 frt, tovarisovai korcsmaépület 1 hold 960 □-öl 2700 frt kikiáltási árral.

Aradon, 1893 május 10-én.

**M. kir. államjóságigazgatóság.**

(Utánnomat nem díjaztatik.)

9138—893.

8—3

## Hirdetmény.

Az ipari, kereskedelmi vagy bármilyen haszonhajtó foglalkozásból eredő kereset 1893. 1895. évekre való megadóztatására vonatkozólag szerkesztett III. oszt. kereseti adó kivétési javaslatok azzal tétetnek f. hó 23-án kezdődő 8 napi közszemlére a városi adóügyi osztály 2. számú helyiségében, hogy azokat mindenki betekinthetvén, bármely javaslat elleni kifogásait a 8 nap teltevel összeülnendő adókivető bizottság előtt előszóval megtehesse.

A foglalkozási A. B. C. rendben eszközölnendő adókivetés megkezdésének napja, valamint a naponként tárgyalás alá eső adótárgyak sorrendje szokottan hírlap útján és a városi hirdető tábláján fog közzététetni,

Arad, 1893. május 23.

**A városi tanács.**